

MEDEDELING¹ 2017/02 VAN HET INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referte
EV/SDB/sdb

Uw referte

Datum
31/01/2017

Geachte Confrater,

Betreft: **EMIR – Wet van 25 december 2016 tot omzetting van richtlijn 2014/91/EU en houdende diverse bepalingen: nieuwe verplichtingen en nieuwe opdrachten voor de commissaris**

1. Context

Op 30 december 2016 is in het *Belgisch Staatsblad* de wet van 25 december 2016 tot omzetting van richtlijn 2014/91/EU en houdende diverse bepalingen (hierna: “wet van 25 december 2016”) verschenen.

Onderhavige wet behandelt in deel VI (*i.e.* art. 96 en 97) de samenwerking van de bedrijfsrevisoren aan het toezicht op de naleving van de EMIR-verordening door de niet-financiële tegenpartijen, zoals aangekondigd in het IBR-bericht van 5 maart 2015 betreffende de “toepassing van de Europese Verordening EMIR² op de niet-financiële ondernemingen die derivatencontracten afsluiten: Rol van de commissaris”.

De door de EMIR-regelgeving beoogde “niet-financiële tegenpartijen” zijn alle ondernemingen, met uitzondering van:

- een “centrale tegenpartij”, dit wil zeggen een rechtspersoon die zichzelf plaatst tussen de tegenpartijen bij contracten die op een of meer financiële markten worden verhandeld en daarbij de koper wordt voor elke verkoper en de verkoper voor elke koper; en

¹ Het Instituut ontwikkelt door middel van mededelingen de rechtsleer inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt (art. 31, § 7 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren); enkel de normen en aanbevelingen zijn bindend.

² Verordening (EU) Nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende otc-derivaten, centrale tegenpartijen en transactieregisters (“EMIR” = “European Market Infrastructure Regulation”).

- een beleggingsonderneming, een kredietinstelling, een verzekerings- of herverzekeringsonderneming, een ICBE, een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening, of een alternatief beleggingsfonds³.

Deze mededeling wenst de aandacht van de bedrijfsrevisoren te vestigen op hun rol bij de controle van de naleving van de EMIR-verordening door de niet-financiële tegenpartijen zoals beschreven in Deel VI van de wet van 25 december 2016.

Deze rol omvat:

- een signaalfunctie van de commissarissen bij alle niet-financiële tegenpartijen; en
- nieuwe opdrachten tot het verrichten van overeengekomen procedures voor de commissarissen bij bepaalde niet-financiële tegenpartijen.

Tevens worden de bedrijfsrevisoren in herinnering gebracht dat de niet-financiële tegenpartijen sinds 12 februari 2014 dienen over te gaan tot de rapportering van derivatentransacties aan een transactieregister. De rapportering van transacties verricht vóór die datum wordt behandeld in afdeling 4 hierna. Deze niet-financiële tegenpartijen zijn, in functie van bepaalde drempels, ook onderworpen aan de clearingverplichting en de specifieke rapportageverplichting ten aanzien van de FSMA en ESMA, of, bij gebrek daaraan, aan de verplichte toepassing van risico-inperkingstechnieken.

De hierna besproken bepalingen zijn in werking getreden op 30 december 2016 (*cf.* art. 97 wet van 25 december 2016). Een FSMA-reglement is tevens in voorbereiding.

De FSMA en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren zullen heel binnenkort vormingssessies over dit specifiek thema organiseren.

2. Signaalfunctie van de commissaris bij alle niet-financiële tegenpartijen

Artikel 96 van de wet van 25 december 2016 vult artikel 22*bis* van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten aan met een derde paragraaf, die als volgt luidt:

“§ 3. De bedrijfsrevisoren die, bij de uitoefening van hun werkzaamheden als commissaris bij niet-financiële tegenpartijen die onder het toezicht van de FSMA staan conform artikel 130 en volgende van het Wetboek van Vennootschappen, kennis krijgen van beslissingen of feiten die op een overtreding van de bepalingen van Verordening 648/2012 kunnen wijzen,

³ Art. 2, 9) van Verordening 648/2012.

informerende de leiders van de betrokken niet-financiële tegenpartij daarvan op omstandige wijze. Indien de niet-financiële tegenpartij binnen drie maanden na voornoemde informatieverstrekking niet de nodige maatregelen heeft genomen om zich aan de betrokken regels te conformeren, brengen de bedrijfsrevisoren op eigen initiatief de FSMA schriftelijk op de hoogte.

Tegen bedrijfsrevisoren die de FSMA de in het vorige lid bedoelde informatie te goeder trouw hebben verstrekt, kunnen geen burgerrechtelijke, strafrechtelijke of tuchtrechtelijke vorderingen worden ingesteld, noch professionele sancties worden uitgesproken”.

De regering verduidelijkt⁴ dat deze verplichting (signaalfunctie) geldt voor de commissarissen van elke niet-financiële tegenpartij, en niet enkel voor de commissarissen van de niet-financiële tegenpartijen die voldoen aan bepaalde criteria die zeer binnenkort door de FSMA zullen worden vastgesteld in een specifiek reglement tot vaststelling van de modaliteiten van het verslag dat de commissarissen van deze niet-financiële tegenpartijen haar periodiek zullen moeten overleggen (cf. 3.2. *infra*).

3. Nieuwe opdrachten voor de commissarissen bij niet-financiële tegenpartijen

3.1. Vragen om bijstand vanwege de FSMA aan bedrijfsrevisoren

Artikel 96 van de wet van 25 december 2016 vult artikel 22*bis* van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten aan met een tweede lid (die samen paragraaf 1 zullen vormen), en dat het volgende stipuleert:

“Onverminderd paragrafen 2 en 3 kan de FSMA de bedrijfsrevisoren die in het openbaar register van het Instituut van de bedrijfsrevisoren zijn ingeschreven, om bijstand vragen bij de uitvoering van haar opdracht als bedoeld in het eerste lid, inclusief bij de identificatie van de niet-financiële tegenpartijen die aan de bepalingen van Verordening 648/2012 zijn onderworpen.”.

Het wetsontwerp voorafgaand aan de wet van 25 december 2016 schetst de achtergrond van deze bepaling door aan te geven dat de bedrijfsrevisoren bij de uitoefening van hun commissarismandaat immers een duidelijke inzicht krijgen in de derivatenactiviteiten van de betrokken ondernemingen. De wetswijziging laat toe het voor de FSMA mogelijk te maken om de

⁴ Verantwoording van amendement 3 houdende invoering door de regering van de regels voor de samenwerking van de bedrijfsrevisoren aan het toezicht van de naleving van de verordening EMIR door de niet-financiële tegenpartijen in het wetsontwerp van 6 december 2016 tot omzetting van richtlijn 2014/91/EU en houdende diverse bepalingen. Cf. https://www.ibr-ire.be/nl/het_instituut/actualiteit/ibr_nieuws/Pages/Bericht-EMIR.aspx.

bedrijfsrevisoren om bijstand te vragen, met name om, onder de ondernemingen waarvan zij de jaarrekening controleren, die ondernemingen te identificeren waarop de door de EMIR-verordening opgelegde verplichtingen van toepassing zijn.

3.2. Bezorgen van bijzondere verslagen door de commissarissen bij bepaalde niet-financiële tegenpartijen – “Agreed upon procedure” volgens ISRS 4400

Artikel 96 van de wet van 25 december 2016 vult artikel 22*bis* van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten aan met een tweede paragraaf, die het volgende bepaalt:

§ 2. Onverminderd artikel 34, § 1, 1°, c)⁵, bezorgen de commissarissen belast met de controle van de jaarrekening van de niet-financiële tegenpartijen die voldoen aan bepaalde, door de FSMA vastgestelde criteria, haar, op kosten van die ondernemingen, bijzondere verslagen over de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit Verordening 648/2012. De criteria waaraan de betrokken niet-financiële tegenpartijen moeten voldoen, en de rapporteringsfrequentie van die bijzondere verslagen worden bij reglement vastgesteld door de FSMA. De commissarissen bezorgen de leiders van de niet-financiële tegenpartijen de verslagen die zij conform deze paragraaf aan de FSMA overleggen. De in dit artikel geïmplementeerde reglementen worden genomen conform artikel 64.”.

Het wetsontwerp voorafgaand aan de wet van 25 december 2016 stelt dat deze wetwijziging er ook toe strekt te garanderen dat de commissarissen die belast zijn met de controle van de jaarrekening van de niet-financiële tegenpartijen, bij de FSMA verslag uitbrengen over de naleving, door die ondernemingen, van de door de EMIR-verordening opgelegde verplichtingen.

⁵ Artikel 34, § 1, 1°, c) van de wet van 2 augustus 2002 stipuleert:

”§ 1. Voor de uitvoering van haar toezichtopdracht bedoeld in artikel 33 of om tegemoet te komen aan verzoeken om samenwerking vanwege bevoegde autoriteiten in de zin van artikel 75, § 1, 3° of 4°, beschikt de FSMA

1° ten aanzien van de financiële tussenpersonen of andere aan de betrokken regels onderworpen natuurlijke personen of rechtspersonen, leden van een Belgisch handelsplatform, markthouders als bedoeld in artikel 16 van het koninklijk besluit van 20 december 2007 betreffende de lineaire obligaties, de gesplitste effecten en de schatkistcertificaten, marktondernemingen, uitbaters van MTF's of OTF's, centrale tegenpartijen, vereffeninginstellingen, met vereffeninginstellingen gelijkgestelde instellingen en emittenten van financiële instrumenten over de volgende bevoegdheden:
(...)

c) zij kan de commissarissen of de met de controle van de jaarrekeningen belaste personen van deze entiteiten, op kosten van deze entiteiten, om bijzondere verslagen vragen over de door haar aangegeven onderwerpen; daarnaast kan zij commissarissen of de met de controle van de jaarrekeningen belaste personen van emittenten van financiële instrumenten, op kosten van deze emittenten, periodieke verslagen vragen over de door haar aangegeven onderwerpen;”.

Gelet op het aantal betrokken ondernemingen en aangezien de door EMIR-verordening nagestreefde doelstelling eerder macro- dan micro-economisch is, zal de FSMA het aantal niet-financiële tegenpartijen waarover dergelijke bijzondere verslagen moeten worden opgesteld, bij reglement beperken door bepaalde criteria vast te stellen waaraan die ondernemingen moeten voldoen. De FSMA zal ook de inhoud en de frequentie van de rapportering bepalen.

Ten slotte verduidelijkt het wetsontwerp voorafgaand aan de wet van 25 december 2016 dat de werkzaamheden van de commissarissen bestaan in het toepassen van overeengekomen procedures (“*agreed upon procedures*”) volgens de “Internationale standaard inzake verwante diensten” (“*International Standard on Related Services*”, ISRS 4400). Deze overeengekomen procedures werden met de FSMA besproken en zullen binnenkort beschikbaar zijn.

Het is van belang om de verduidelijken dat de commissarissen binnen de zes maanden volgend op de afsluitdatum hun verslag aan de FSMA dienen over te maken. Bijgevolg moeten de verslagen over de toestand per 31 december 2016 uiterlijk op 30 juni 2017 aan de FSMA worden overgemaakt.

4. Rapportering van derivatentransacties aan een transactieregister vóór 12 februari 2017

In het kader van de nieuwe verplichtingen voor de bedrijfsrevisoren met betrekking tot hun samenwerking bij het toezicht op de naleving van de EMIR-verordening dient in herinnering te worden gebracht dat, overeenkomstig de mededeling van de FSMA, Febelfin en het VBO van 2 december 2014 betreffende de toepassing van de Europese EMIR-verordening op de niet-financiële ondernemingen die derivatencontracten afsluiten⁶, alle op 16 augustus 2012 uitstaande derivatencontracten en alle derivatencontracten die op of na die datum zijn gesloten maar op 12 februari 2014 zijn vervallen, dienen te worden gerapporteerd aan een transactieregister dat door ESMA is geregistreerd binnen een termijn van drie jaar te rekenen vanaf 12 februari 2014 (*i.e.* vóór 12 februari 2017).

5. Koninklijk besluit van 18 december 2015 tot omzetting van Richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 (boekhoudrichtlijn)

Met betrekking tot de afgeleide financiële instrumenten wordt in herinnering gebracht dat artikel 24, 16° van het koninklijk besluit van 18 december 2015

⁶ Cf. https://www.ibr-ire.be/nl/het_instituut/actualiteit/nationaal/Pages/Mededeling-FSMA,-Febelfin-en-VBO-toepassing-Europese-Verordening-EMIR-niet-financiele-ondernemingen-derivatencontracten.aspx, p. 3. Zie bijlage.

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs d'Entreprises

Koninklijk Instituut - Institut royal
Bld E. Jacqmainlaan 135/1, B-1000 Bruxelles/Brussel

tot omzetting van Richtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 de gegevens uitbreidt die moeten worden verstrekt in toelichting XX (volledig schema) of XVIII (verkort schema) van de jaarrekening en, in voorkomend geval, in toelichting XVIII van de geconsolideerde jaarrekening, met betrekking tot de afgeleide financiële instrumenten die niet worden gewaardeerd op basis van de reële waarde.

Deze gegevens omvatten voor iedere categorie afgeleide financiële instrumenten, voor het boekjaar en het vorig boekjaar, een overzicht van de omvang en de aard van de instrumenten, het ingedekte risico en een vergelijking tussen de boekwaarde en de reële waarde van de instrumenten indien een dergelijke waarde kan worden bepaald middels één van de in artikel 97. C. van het KB W. Venn. voorgeschreven methoden (de toevoegingen zijn onderlijnd).

Wij vestigen uw aandacht op het feit dat, in het kader van de toezichtopdracht van de FSMA met betrekking tot de naleving van de door de EMIR-verordening aan de niet-financiële tegenpartijen opgelegde verplichtingen, de juiste opstelling van de toelichtingen XVII (Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen) en XX (Niet-gebruik van de waarderingsmethode op basis van de reële waarde in het economisch verkeer voor financiële instrumenten), of VI (Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen) van het verkort schema van de jaarrekening en XVIII (Niet-gebruik van de waarderingsmethode op basis van de reële waarde in het economisch verkeer voor financiële instrumenten) van de geconsolideerde jaarrekening van wezenlijk belang is indien de in deze toelichtingen op te nemen gegevens van materieel belang zijn⁷.

Met confraternele groeten,

Thierry DUPONT
Voorzitter

Bijlage: Mededeling van de FSMA, Febelfin en het VBO
van 2 december 2014

⁷ Art. 91, eerste lid, art. 94, eerste lid en art. 165, eerste lid KB W. Venn.